

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

16. Quo scopo & fructu reprobati misceantur prædestinatis, & iuxta Scripturas, servituti destinati sint.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

argento; in hunc modum idem Augustinus: Quid, ut excludantur? Ut appareant & emineant illi qui sunt probati in eloquio Dei. Cum enim responderet haereticis ex necessitate edificantur Catholici ex utilitate hanc sententiam plane Paulus expressit: Oportet enim, inquit, haereses esse ut probati manifesti fiant in vobis. Oportet & tauros seducendo esse ut qui probati sunt argento manifesti sint, hoc est excludantur. Et in Epistola ad Maximum: Sicut ergo ipsi benignitate & patientia id est bonis Deum male utuntur. id est non corriguntur: Sic contra Deus etiam malis eorum bene utitur non solum ad iustitiam suam qua eis digna in fine retribuet, sed etiam ad exercitum eorum & profectum sanctorum in christo ut ex ipsa etiam malorum perveritate boni proficiant & probentur, & manifestentur, sicut Apostolus ait: Oportet haereses esse ut probati manifesti fiant inter vos. Quae sane manifestatio bonorum eo fit luculentior, quod non solum propria virtutibus luce, sed etiam ex malorum contrapositione splendidius micant. Oritur inde quippe in hoc mundo quaedam quasi anti-he-

sis non verborum, qua praecipue dicentium sermo ornari solet, sed rerum ipsarum, quasi colorum oppositorum, ex quibus candidus nigro superatus magis eminet: Pictor, inquit Augustinus, novit ubi ponat nigrum colorem, ut sit decora pictura, & Deus novit ubi ponat peccatores ut sit ordinata creatura? Vel certe, quasi moruum atque paularum ex quibus decenter sibi connexis, magna concinnitas modulationis exurgit. De quo elegantius ad hoc propositum: Neque enim Deus ullum non dico Angelorum sed vel hominum creatur quem in seculo futurum esse praecisset nisi pariter noster. QVORUM BOS BONORUM VSIBVS COMMODARET atque ita ordinem seclorum tanquam pulcherrimum carmen, etiam ex quibusdam quasi antithetis honestat. Nam sicuti contraria verba contrariis opposita sermonis pulchritudinem reddunt, ita quaedam non verborum, sed rerum eloquentia, contrariorum oppositione B seculi pulchritudo componitur.

Epist. 141.

Serm. 110. de civitate cap. 5.

Lib. 11. de civitate cap. 10.

CAPVT XVI

Quo scopo & fructu reprobati miscantur praedestinati, & juxta Scripturas, servituti destinati sint.

Propter huiusmodi igitur maximi momenti commoda quae praedestinati Dei filii ex reprobatorum hominum improbitate nascuntur, Deus etiam quosdam ex eis quibus iustitiam & sanctitatem dedit, quia tamen non sunt ab originalis perditionis massa discreti, non vult ejusdem sanctitatis perseverantiam tribuere, ut illi quibus per aliorum lapsus erudiri expedit, in expectata eorum prolapsione territi, sub divina gratia suspensus cautiusque gradiantur, nec de ipsa securitate superbiaut. Quod perspicaciter vidit & praclarissime diversis in locis tradidit sanctus Augustinus: Propter huius ergo utilitatem secreti (quo tegitur in hac vita quis de praedestinatorum numero sit) credendum est quosdam de filijs perditionis non accepto dono perseverandi usque in finem, in fide quae per dilectionem operatur incipere vivere, & aliquandiu fideliter ac iuste vivere & postea cadere, neque de hac vita priusquam hoc eis contingat, auferri. Quorum si numerus contigisset, tam diu haberent homines istum saluberrimum in timorem quo vitium elationis opprimitur, donec ad Christi gratiam qua pie vivitur pervenirent, deinceps iam securi nunquam se ab illo esse casuros. Quae praesumptio in isto temptationum loco non expedit ubi tanta est infirmitas, ut superbia possit generare securitas. Et in libro de dono perseverantiae, doctrinam istam saluberrimam aliquoties repetit: Hominiibus autem videtur omnes qui boni apparent fideles, perseverantiam usque in finem accipere debuisse. Deus autem melius esse iudicavit miscere quosdam non perseveraturos certo numero sanctorum suorum, ut quibus non expedit in huius vitae temptatione securitas non possint esse securi: multos enim a perniciosa elatione reprimat quod aut

Apostolus: Qui propter qui videtur stare videat ne cadat. Et in libro de sancti Virginitate: An vero propter aliud credendum est permittere Deum ut miscantur numero professionu vestra multi & multa, casuri & casura nisi ut his cadentibus timor vester augetur quo superbia vestra comprimatur quem sic odit Deus ut contra hanc unam se tantum vult arere alij sumus. Et ne quis e sustinere hoc sola Dei permissione fieri, alibi aperte tradit, hoc providentissima Dei voluntate contingere: Ideo quippe sicut iam supra diximus, non perseverantur perseverantur providentia Dei voluntate miscentur ut esse discamus non alta sapientes, sed oem libis consentientes, & cum timore & tremore non transitorum salutem operentur. Alibi indicat etiam Dei provisione ac dispositione fieri: Propter huius timoris utilitatem, ne regenerati & pie vivere incipientes tanquam securi alia sapiamus, quidam non perseverantur perseverantur Dei permissione vel provisione ac dispositione miscentur, quibus cadentibus territi cum timore & tremore gratiamur viam iustam, donec ex hac vita, quae tentatio est super terram transeamus ad aeternam, ut iam non sit elatio comprimenda nec contra eius suggestiones temptationesque luctandum. Alibi vero, etiam esse necessarium propter profectum quem iam saepius tetigit, ut infirmi non perseveraturos reprobos in medio sui ferant. In omni congregatione multitudinis necesse est ut inveniantur mali. Deus enim qui novit exercendos, nos miscet nobis & non perseveraturos aut certe ita simulatos ut nec inchoaverint in quo perseverare debeant. Novit etiam necessarium esse nobis ut feramus malos & proficiat quod boni sumus. Ecce quantam fiducia docet Augustinus, non perseveraturos perseverantur, hoc est, reprobos praedestinati, Dei non solum permissio-

Lib. de corr. & grat. c. 13.

Lib. de sancti Virginitate cap. 40.

Lib. de do. persever. c. 13.

Epist. 107. ad Vital.

Lib. de dono persever. c. 8.

1o Ps. 44.

ne, sed etiam provisione ac dispositione, ac providentissima voluntate, & nostra hoc ipsum postulante necessitate misceri, ut videlicet si noluerint ipsi servare stabilitatem peccata vitandi, valeant ad exemplum quo peccata peccata vitari. Arcana sane multumque mirabilis est ista Dei cum reprobis providentia, cujus radices nemo profundius quam Augustinus penetravit & luculentius: nimirum, ut ex tot tantisque testimonijs eius nosceremus, quod quemadmodum in humani generis institutione, totam creaturam corpoream, quae ratione caret ad eam quoque rationis compassus est, hoc est, hominem referendo condidit servamque subiecit, ita in eiusdem reparatione reprobos omnes à minimo usque ad maximum, praedestinatorum filiorum suorum servos fecit, ut corporeis necessitatibus & admonitioni eorum, sive doctrina, & exercitationi, & spiritali profectui, sive scientes, sive necessientes quomodocumque famularentur.

Qua fore omnia utilitatem generi simul complexus est sanctus Prosper sancti Augustini studiosissimus imitator: Quod si quaeritur an de istis quos à vera religione impio error avertit aliqui boni profectus sanctorum & incrementis Ecclesiae providentia divina contulerit, inspicitur primum ipsa error Christi in qua magno scelere Iudaeorum &c. inspicitur Apostolorum gloriosa tolerantia &c. inspicitur demum innumerabilem Martyrum palma quibus de crudelissima infidelium servitia felix est collata victoria. Ac statim de haereticis aliisque reprobis Augustini mentem explicando subiicit: De illis quoque erroribus serventur nobis Dei bonitas sentiantur, quos Deus in Ecclesia contra Ecclesiam permiit exurgere, non utique eos creans aut fovens, sed per ipsos diligentiam suorum ad inquisitionem & custodiam veritatis exercens dicente Apostolo: Oportet haereses esse, ut probati manifesti fiant in vobis. Quis autem respiciens ad tenebras impii & ad illuminationem fidelium non ad gratias agendas Deo ex ipsa fiat collatione serventur; & in ruina pereuntium discat, in qua mala per liberum arbitrium fuerit nisi et per Dominum nostrum IESUM Christum Dei gratia subveniret? Haec ergo tanta utilitas, imò necessitas erudenda, exercenda, probanda, & manifestanda virtutis, vera ratio est, cur & singuli praedestinati & singulae congregationes reproborum hominum, & universa praedestinatorum filiorum Ecclesia tanto infidelium & haereticorum & malorum omnium generis hominum numero extrinsecus & intrinsecus, velut in insula Oceano, cingatur & perluatur: ut omnes et singuli ex reprobatorum, velut utentorum, servitute recipiant adiutorium; ex omnibus discant magnitudinem gratiae Dei, omnes exercentur, omnes probentur, & ipsa comparatione ferventiores & humiliores fiant.

Quod quidem olim in Chanaan, repro-

A batorum omnium typo, expressum est, cum ei nomine maledicendo prophetabat: Maledictus Chanaan servus servorum sui fratris sui. *Genes. 9.* Et in Esau, figura luculentiore luculentius, quando Rebecca consulenti respondit Dominus: Populusque populum superabit, & maior serviet minori. Nam sive populus ille major Iudaeus intelligatur, qui Christiano, sive reproborum universa societas, quae praedestinatorum civitati servitura prophetaur, utrobique modo sibi plenissime figura constat. Nam juxta primum allegoricae significationis typum dixit Augustinus: In quibus parvulus quasi luculentius & sacramentum, ut dixi magnam exhibentibus, & reprobi in Esau demonstrantur Iudaei, & praedestinati in Jacob apparent Christiani. Ille enim Jacob unus parvulus sic garrons multos in se praedestinos etiam parvulos demonstrabat. Juxta alteram vero, alio in loco: In eo quod Dominus respondit Rebecca &c. maior serviet minori, spiritali intelligentie carnales in populo Dei significantur per maiorem populum, & spirituales per minorem. Quos in factatibus in Ioannem vocat Populum qui eligitur & populum qui reprobatur; bonum populum, malum populum; quorum unus succedit in hereditatem, alter exheredatur, quamvis in viscibus unius Ecclesiae utrique luctentur. De Iudaeorum spiritali servitute, qua Christianis, tanquam filio minori in adoptionem assumpto, maior ex divina condemnatione famulatur frequenter Augustinus: Iudaei sparsi per orbem terrarum, facti sunt quasi custodes librorum nostrorum, quomodo servi quando eunt in adiutorium Domini ipsorum portant post illos codices & seris sedent. Sic factus est filius maior filio minori. Nam aliquando movent nos aliqua in scripturis, & de Iudaeorum codicibus certi aliquid cognoscimus ideo ergo sparsi sunt, ut nobis libros servent. Maior ergo minori servit. Quos propterea captivos nostros vocat, quia studentibus nobis scripturae sacrae codices portant. Simili profus modo & populus reprobatus electo servit, ut iam satis superque ex diversis servitutum generibus per Augustinum declaratis intelligi potuit, & breviter ab eo figuram illam explicante, sed inadaequato sensu tangitur; Quo, inquis, ordine, maior populus serviet minori? Illo utique quo mali serviunt bonis, non utique obsequendo sed persequendo. Quomodo ergo mali serviunt bonis? Quomodo persecutores Martyribus, quomodo lima vel mallei auro, quomodo mola serviunt tritico, quomodo panibus coquantis formata, ut illi coquantur, illi consumantur. Quomodo, inquam, mali serviunt? Quomodo in fornace aurifici palea servit auro, ubi sine dubio palea consumitur, & aurum probatur. Et brevissimè in Sermonibus de verbis Domini: Videtur ergo quia & mali necessary sunt bonis. In fornace quodammodo aurifici sumus, hoc est in hoc mundo. Si aurum non es, simul ardes. Si aurum es, palea tua est malus.

Prosper ad Quinct. 13. Gall.

Ibid.

Genes. 9.

Genes. 27.

lib. 2. de Synod. c. 20.

9. 73. in Genes.

Tract. 11. de Ioan.

Serm. de Intra Jacobi in append.

In Psal. 109.

Serm. 78. de temp.

Serm. 53. de verb. Dom. c. 3.

